

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

17. februar 2006

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Rådets forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler

Dk. 5099/3/06 (KOM(2005) 698)

Forslaget oversendes parallelt til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Resumé

Kommissionen foreslår en videreførelse af ordningen om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser efter medtagelse af ændringer, som primært skal sikre overholdelse af WTO-forpligtelser; en klarere ansvarsfordeling mellem Kommission og medlemslande samt en forøgelse af ordningens troværdighed gennem opstramning af medlemslandenes kontrolforpligtelser samt gennem obligatorisk anvendelse af såvel det fælles logo som en reference til ordningen i mærkningen af produkter, som markedsføres under ordningen. Herudover tydeliggøres detaljer vedrørende ansøgningerne og disses offentliggørelse, og det foreslås, at alene forholdene i fællesskabet skal tages i betragtning ved afgørelse af, om en betegnelse er blevet en artsbetegnelse.

Forslaget vurderes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2005) 698 endelig/4 af 20. januar 2006 fremsendt forslag til Rådets forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet, idet der er tale om en revision af en eksisterende retsakt. Det er regeringens vurdering, at forslaget som følge heraf er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Der foreslås en videreførelse af forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser i en ny forordning efter indførelse af en række ændringer.

Forordningen fastslår under hvilke betingelser, man kan forbeholde anvendelsen af betegnelser, som knytter sig til afgrænsede geografiske områder, for landbrugsprodukter og levnedsmidler.

Forordningen sonderer mellem beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB). Det er en forudsætning, at kvalitet eller karakteristika for BOB er knyttet til det geografiske område og dets geografiske miljø, medens kvalitet, omdømme eller andre karakteristika skal tilskrives den geografiske oprindelse for så vidt angår BGB.

Artsbetegnelser kan ikke beskyttes under ordningen. Det foreslås nu, at der ved afgørelse af, om en betegnelse er blevet en artsbetegnelse, alene skal ses på forholdene i fællesskabet.

Kommissionen ønsker med forslaget at tydeliggøre hvilke informationer, der skal offentliggøres forud for påbegyndelsen af fristen for afgivelse af indvendinger mod en ansøgt beskyttelse.

Derudover ønsker Kommissionen at præcisere en ansvarsfordeling mellem medlemslandenes myndigheder og Kommissionens tjenestegrene med henblik på at henlægge en større del af den administrative byrde uden for tjenestegrenene. Medlemslandenes myndigheder forudses således at forestå den egentlige sagsbehandling, herunder at sørge for offentliggørelse af ansøgninger samt behandling af indsigelser fra påtaleberettigede med hjemsted i medlemslandet forud for fremsendelse af ansøgningen til Kommissionen. Kommissionen kan så nøjes med at forholde sig til et resumé af ansøgningen samt til at påse, at sagsbehandlingen sker på lige vilkår i alle medlemslande. Efter offentliggørelse af resuméet i EF-tidende gives påtaleberettigede med hjemsted uden for det medlemsland, hvori ansøgningen er indgivet, herunder fra tredjelande, mulighed for at fremsætte indsigelser mod beskyttelsen. Såfremt indsigelser i efterfølgende drøftelser ikke medfører

enighed om den foreslåede beskyttelse af en betegnelse, træffes beslutning i en forvaltningskomite. Også heri ligger en ændring, idet alle beslutninger under den nuværende ordning træffes i forskriftkomitéprocedure.

Forslaget indeholder justeringer af rettigheder for ansøgere og for påtaleberettigede fra tredjelande, således at disse ligestilles med fællesskabets borgere, og således at kritikken fra WTO i en panelsag om emnet afgjort i april 2005 imødegås.

Med henblik på at øge ordningernes troværdighed ønsker Kommissionen at styrke kontrolbestemmelserne, primært ved at lade ordningerne omfatte af de nationale, flerårige kontrolprogrammer, som medlemslandene skal udarbejde i henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 (kontrolforordningen), ligesom medlemslandene skal udpege et kompetent organ, som er ansvarligt for at implementering af kontrolsystemet. Den generelle kontrol af, at rettighedshavere under ordningen ikke krænkes, er myndighedernes ansvar, medens kontrollen af, at rettighedshavere under ordningen opfylder betingelserne i specifikationen, kan overlades til private kontrolorganer. Sidstnævnte sker som hidtil på rettighedshavers foranledning og regning. Det specificeres nu, at private kontrolorganer skal være akkrediterede. I forslaget medtages også et krav om, at private kontrolorganer skal kunne sanktionere overtrædelser.

Derudover søges ordningens troværdighed understøttet ved, at det gøres obligatorisk at anføre såvel ”beskyttet oprindelsesbetegnelse/BOB” eller ”beskyttet geografisk betegnelse/ BGB” som det dertil hørende logo på produkter, hvis betegnelse er beskyttet under ordningen.

Kommissionen foreslår, at medlemslandene skal kunne opkræve betaling for behandling af ansøgninger og indsigelser.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Gældende dansk ret

Der er til den eksisterende ordning fastsat bestemmelser om kompetent organ samt om sanktioner for overtrædelse i bekendtgørelse nr. 951 af 10. december 1993. Der skal foretages ændringer af bekendtgørelsen, såfremt forslaget vedtages i den foreliggende form.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget medfører ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet .

De økonomiske og finansielle konsekvenser for myndigheder vil afhænge af, hvor mange ansøgninger der indkommer i Danmark; hvor mange indsigelser, der kommer mod disse samt af, hvorledes man under forhandlingerne får defineret begrebet passende offentliggørelse. Kontroludgifterne afhænger af, om myndighedskontrollen skal rettes mod den nationale produktion, eller om denne kontrol skal omfatte samtlige beskyttede betegnelser i såvel detail- som forarbejdningsled. Hertil kommer, at det er uafklaret om virksomhederne skal afkræves betaling for myndighedernes administration. Forslaget har ingen væsentlige konsekvenser for EU's budget. Udgifterne vil skulle afholdes inden for Fødevarestyrelsens rammer.

Høring

Forslaget har været i høring hos en høringskreds af interesseorganisationer og myndigheder i henhold til fødevarerlovens § 3, jfr. artikel 9 i Fødevarerforordningen 178/2002/EF. Forslaget vil desuden blive sendt til høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg.

Mejeriforeningen er principielt imod en sådan ordning i EU-regi. Foreningen finder, at der ikke blot skal ses på forholdene i Fællesskabet, når det vurderes, om en betegnelse er blevet en artsbetegnelse, og at kravet om opstilling af en liste over artsbetegnelser bør opretholdes.

Mejeriforeningen finder endvidere, at bestemmelserne vedrørende medlemslandenes behandling af ansøgninger kan medføre en lemfældig og uensartet sagsbehandling i medlemslandene.

Indførelse af en fast 5 års overgangsperiode ses at være højst uheldig ud fra en betragtning om, at Kommissionen kan være indstillet på at ”rulle tiden tilbage” og inddrage etablerede rettigheder.

Mejeriforeningen finder kravet om obligatorisk mærkning overflødigt. Endvidere ses muligheden for at anvende fællesskabets symboler på produkter fra tredjelands i praksis at ville medføre vildledning.

Fødevareindustrien er modstander af ordningen ud fra betragtninger om, en sådan beskyttelse virker hæmmende for den fri konkurrence og svækker incitamentet til innovation og produktudvikling. Fødevareindustrien ser med bekymring på den markante stigning i antallet af beskyttede betegnelser og advarer mod øget protektionisme.

Fødevarerindustrien finder rollefordelingen mellem Kommission og medlemslande under sagsbehandlingen uheldig og forudser en øget risiko for usaglig varetagelse af nationale interesser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens holdning, at en videreførelse af fællesskabets ordning om beskyttelse af geografiske betegnelser ikke bør medføre forøgelse af medlemslandenes omkostninger ved administration samt kontrol af ordningen. Ved etablering af den eksisterende ordning i 1992 stemte Danmark imod ud fra en betragtning om, at det ikke var en fællesskabsopgave at beskæftige sig med markedsføring af udvalgte produkter. Regeringen finder, at Kommissionen bør iværksætte overvejelser om andre metoder, eksempelvis varemærkelovgivningen, for at opnå beskyttelse af betegnelser.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Systemer med kvalitetsmærkning og med fremhævelse af geografisk oprindelse er udbredt og velset i den sydlige del af fællesskabet. Også de nye medlemslande er positivt stemt og venter sig meget af ordningen.

Tidligere forelæggelse for Folketinget Europaudvalg

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 23. januar 2006 jfr. samlenotat oversendt til udvalget den 13. januar 2006.